

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - De Zandloper te Nijlen

Hoofdstructuur BaO

	Pedagogisch geheel	
	Instellingsnummer	8409
	Instelling	Vrije Basisschool - De Zandloper
directeur		Annelies VANGORP
adres		Zandlaan 46 - 2560 NIJLEN
telefoon		03-481.87.67
fax		03-481.87.67
e-mail		vbs.zandlaan.nijlen@scarlet.be
website/URL		www.zandlopernijlen.be
	Bestuur van de instelling	117911 - VZW OZCS Zuid-Kempen te VORSELAAR
adres		Mgr. Donchelei 5 - 2290 VORSELAAR
	Scholengemeenschap	121533 - DIAMANT te GROBBENDONK
adres		Bergstraat 12 - 2280 GROBBENDONK
	CLB	114769 - Vrij CLB 1 Antwerpen - Middengebied te VORSELAAR
adres		Mgr. Donchelei 9 - 2290 VORSELAAR
	Dagen van het doorlichtingsbezoeken	29/11/2010, 30/11/2010, 01/12/2010
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	01/12/2010
	Datum bespreking verslag met de instelling	23/12/2010
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Xavier Witvrouwen
	Teamleden	Luc Cuylaerts
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	6
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	6
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	6
4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	7
4.3 Lager onderwijs: Nederlands	8
4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	9
4.5 Lager onderwijs: leren leren	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	10
5.1 Personeelsbeheer	11
5.2 Professionalisering	11
5.3 Materieel beleid	11
5.4 Welzijn	11
5.5 Curriculum	11
5.6 Begeleiding	11
5.7 Evaluatie	12
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	14
7.1 Wat doet de school goed?	14
7.2 Wat kan de school verbeteren?	14
7.3 Wat moet de school verbeteren?	15
8. ADVIES	16
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De vrije basisschool 'De Zandloper' is gelegen in een woonkern even buiten het centrum van het landelijke Nijlen. Het schoolteam is een evenwichtige mix van meer ervaren en jongere leraren. Vrijwel alle kinderen hebben de Belgische nationaliteit en het Nederlands als thuistaal.

Analyse van de schoolgegevens levert een aantal eerste aanwijzingen op dat de school kwaliteitsvol onderwijs biedt zoals dat verwacht wordt door de samenleving. Er zijn weinig kinderen met schoolse achterstand. Vrijwel alle leerlingen behalen op het einde van de lagere school het getuigschrift basisonderwijs en presteren nadien naar behoren in het vervolgonderwijs. Uit een tevredenheidsonderzoek blijkt een grote tevredenheid van de ouders over de algemene werking van de school.

Deze eerste vermoedens worden grotendeels bevestigd door het erkenningsonderzoek. Hieruit blijkt dat het team van de kleuterafdeling met een rijk en gevarieerd aanbod voldoende impulsen geeft om de leerplandoelen van Nederlands en wereldoriëntatie gericht na te streven en te realiseren op basis van een netgebonden ontwikkelingsplan. De leraren kunnen evenwel nog sterker bewaken of alle doelen met voldoende diepgang worden nagestreefd.

In de lagere afdeling blijkt dat het methodegebonden onderricht in de Nederlandse taal evenwichtig en samenhangend is opgebouwd. Het werd tijdens de voorbije GOK-cycli verrijkt en uit de voorhanden zijnde outputgegevens blijkt dat het rendeerde. Er zijn weinig kinderen met taalproblemen en waar die er zijn wordt in een passende remediëring voorzien. Voor wereldoriëntatie kan het team van de lagere afdeling weldra een ontwikkelingstraject afronden. De didactische uitgangspunten van het leerplan, zoals onder meer een samenhangend aanbod en actief leren in realistische contexten, werden opnieuw bestudeerd en zijn herkenbaar in de praktijk van de leraren, al zijn er op dit vlak nog individuele verschillen. Het leerinhoudelijke aanbod werd sterker afgestemd op de leerplandoelen. De doelgerichte evaluatie van dit leergebied vormt nog een uitdaging voor het team. Uit de documenten en uit de bijgewoonde lessen blijkt dat de leraren van de lagere afdeling, voortbouwend op waardevolle initiatieven in de kleuterafdeling, veel impulsen bieden waarmee ze de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'leren leren' in voldoende mate nastreven. De vele initiatieven kunnen evenwel nog sterker op elkaar worden afgestemd in een gradueel opgebouwde doorgaande lijn.

De ontwikkelingsdynamiek van de school blijkt uit de belangrijke stappen die de school sinds de vorige schooldoorlichting in haar verdere ontwikkeling heeft gezet. Illustratief hiervoor zijn de inspanningen die het team levert om op een doordachte manier in te spelen op verschillen tussen kinderen en om op een meer systematische en planmatige wijze, in samenwerking met ouders en andere externe hulpverleners, kinderen met specifieke noden te begeleiden. Visie- en schoolwerkplanontwikkeling en ondersteuning via deskundigheidsbevordering kenmerken daarbij de beleidsmatige aanpak. Minder sterk komt het uitoefenen van gerichte druk tot uiting om de onderwijsvernieuwingen binnen een redelijke termijn af te ronden en om ze meer gelijkgericht in de dagelijkse praktijk te integreren.

Sterke groeikansen liggen nog in de evaluatiepraktijk van de leraren. De school mist een door het hele team gedragen visie op evalueren en klare afspraken op schoolniveau om die visie in de praktijk om te zetten. Voor meerdere aspecten van het onderwijs, onder meer voor wereldoriëntatie en spreken, is de evaluatie onvolledig of staat ze te weinig in relatie tot vooropgestelde doelen en/of criteria. Het team heeft het nog moeilijk om via alternatieve evaluatievormen zaken te evalueren die moeilijk via toetsing op papier beoordeeld kunnen worden. Doorgaans worden observatie- en evaluatiegegevens door het team gericht aangewend om via differentiatie en remediëring de kinderen op maat te begeleiden.

Het inspectieteam waardeert de inspanningen die het schoolteam levert om kwaliteitsvol onderwijs te bieden en om de onderwijskwaliteit voortdurend te verbeteren. Het systematisch analyseren en interpreteren van evaluatiegegevens op schoolniveau kan

daarbij een meerwaarde betekenen, evenals de verder in dit rapport geformuleerde aanbevelingen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
Nederlands
wereldoriëntatie
Lager onderwijs
Nederlands
wereldoriëntatie
leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- veel deeltijds werkende teamleden.
- aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

- Meerdere indicaties, zoals gegevens over onderwijsopbrengsten, wijzen erop dat het team van de kleuterafdeling de decretale ontwikkelingsdoelen voor Nederlands

nastreeft. Met een genormeerde test onderzoekt de school bij de vijfjarige kleuters een aantal leervoorwaarden voor taal. De testresultaten worden vooral op kindniveau aangewend om zorgverbredende processen te organiseren. Op schoolniveau worden ze nog weinig verwerkt en besproken in het kader van de interne kwaliteitszorg.

- De vorderingen van de kleuters voor Nederlands worden van nabij opgevolgd door middel van dagelijkse observaties. Via de periodieke screening van taalcompetenties wordt de ontwikkelingsevolutie van de kleuter geregistreerd in het kindvolgsysteem. Dit laatste is in beperkte mate afgestemd op de doelen die zijn vooropgesteld.
- Voor de planning van het onderwijsaanbod baseren de leraren zich op een netgebonden ontwikkelingsplan. Meerdere aanwijzingen getuigen van een grondige implementatie ervan, al worden de doelen en inhouden nog weinig gekoppeld aan concrete leerplandoelen. De leerlijnen van het ontwikkelingsplan worden consequent gebruikt om de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands stapsgewijze na te streven.
- Hoeken worden doelgericht verrijkt. Hoekenfiches zijn gradueel uitgewerkt op basis van het ontwikkelingsplan. De luisterhoek is er een voorbeeld van. Voor een meer uitnodigende en themagerichte inrichting van de boekenhoek hebben sommige teamleden nog groeikansen.
- De leraren overleggen geregeld – vaak ook informeel – over de keuze van de thema's en de bijbehorende activiteiten. Gezamenlijke thema's zijn hierdoor inhoudelijk op elkaar afgestemd. Gezamenlijke activiteiten, bronnenboeken en groeilijnen bevorderen de verticale samenhang. Ondanks de beschikbaarheid van begrippenlijsten, maakt het team weinig afspraken om streefwoordenschat en begrippen op elkaar af te stemmen.
- Het ontwikkelingsplan wordt weinig gebruikt voor de bewaking van het aanbod. In aanzet implementeert het team een digitaal programma dat mogelijkheden biedt om op termijn de volledigheid van het aanbod te bewaken. Of de vooropgestelde doelen met de nodige diepgang worden nagestreefd en gerealiseerd, wordt door de leraren evenmin nagegaan.
- In hun themaplanning vertrekken de leraren van een brainstorming in een web- en weekschema waarbij intuïtief over het evenwicht tussen de leergebieden en domeinen wordt gewaakt. De leraren vertrekken doorgaans vanuit activiteiten die ze in hun dagplanning koppelen aan de ervaringssituaties en de doelen van het ontwikkelingsplan.
- Het team koos tijdens de vorige GOK-cycli voor het thema taalvaardigheidsonderwijs. Effecten hiervan zijn in de huidige praktijk waarneembaar. De leraren houden er een gezamenlijke visie op na die leidt tot een vrij gelijkgerichte vormgeving van het taalonderwijs. Ze organiseren de interactie in speelse situaties vanuit een rijk materialenaanbod. Met functionele vragen spelen ze in op het taalniveau van de groep en van de individuele kleuter. Aan de leeftijd aangepast beeldmateriaal is aanwezig om het taalverwervingsproces te ondersteunen.
- Het voorbereidend lezen en schrijven krijgen systematische aandacht. Met nieuwsbrieven en kijklijsten voor het oudercontact spant het team zich in om de school- en de thuistaal op elkaar af te stemmen.

4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

- Net zoals voor Nederlands baseren de leraren zich op een netgebonden ontwikkelingsplan om de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie gradueel en geïntegreerd na te streven. Of alle doelen in voldoende mate worden nagestreefd wordt echter weinig bewaakt.
- Gerichtte observaties in het kader van het takenbord en het kindvolgsysteem bieden een zicht op de mate waarin de kleuters een aantal competenties voor wereldoriëntatie hebben verworven. De resultaten van een genormeerde test bij de vijfjarigen vormen

een bijkomende indicatie dat de ontwikkelingsdoelen voor dit leergebied in voldoende mate worden nagestreefd en gerealiseerd.

- Het thematische aanbod zorgt voor variatie en samenhang. De leraren gebruiken een begeleidend onderwijsstijl. Ze spelen flexibel in op de leefwereld en de dynamiek van de groep. De verkenning van de omgeving neemt in het geheel een belangrijke plaats in. Met nieuwsbrieven worden de ouders en andere externe informanten sterker bij het lopende thema betrokken. Attributen van thuis die in de klas worden gebracht dragen eveneens bij tot de werkelijkheidswaarde van het onderwijs.
- Diverse aspecten van het leergebied wereldoriëntatie zitten almaal in het aanbod verweven. Waardevolle initiatieven in het kader van de ruimtelijke oriëntatie, de techniek en de relationele vorming bevorderen de harmonie van het aanbod. Het snoezelen brengt kleuters tot rust en prikkelt tevens de zintuigen in een functioneel ingerichte omgeving. Dagklokken en –lijnen, kalenders en pictogrammen zijn gradueel uitgewerkt, al is het niet duidelijk waarom de dagklok niet wordt doorgetrokken en uitgebreid. Ook het gebruik van materialen die het beleven van de tijdsduur beogen vormt nog een aandachtspunt.
- Het hoeken- en opdrachtenaanbod nodigt uit tot samen ontdekkend leren. Hoeken worden verrijkt in functie van het lopende thema en krijgen zodoende geregeld nieuwe impulsen. Zo zijn de constructie- en de puzzelhoek doelgericht en gradueel uitgewerkt in relatie tot de ontwikkelingsaspecten van het ontwikkelingsplan. De wijze waarop het takenbord van bij de jongste kleuters wordt gebruikt, is een voorbeeld van goede praktijk. Het zorgt voor een gericht aanbod van zelfstandige en begeleide interventies, waarbij ook de variatie in de keuze van de hoeken wordt bewaakt en planningsvaardigheden worden beoogd. Stappenplannen, opdrachtkaarten en puzzels worden hierbij benut in het kader van de zelfsturing en de differentiatie, zoals dat bijvoorbeeld bij de ontdekdozen het geval is.
- Hier en daar hangen stappenplannen uit die gewoontevormingsprocessen ondersteunen.

4.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

- Er zijn valide outputgegevens voorhanden, zoals resultaten van methodegebonden toetsen en van genormeerde toetsen van het leerlingvolgsysteem, die een belangrijke indicatie vormen dat de school voor Nederlands de leerplandoelen realiseert.
- De leraren baseren zich voor hun aanbod op een onderwijsleerpakket dat, met uitzondering voor het domein spelling, vrij consequent wordt gevolgd en de nodige continuïteit in het aanbod garandeert. Naar aanleiding van tegenvallende resultaten op spellingstoetsen ontwikkelde de school – onder impuls van een ‘werkgroep spelling’ – voor dit taalaspect een eigen leerstoflijn en bijbehorende remediërmaterialen met het leerplan als referentiekader.
- Uit de planningsdocumenten blijkt een evenwichtig opgebouwd taalaanbod waarin alle domeinen voldoende tot hun recht komen en waarin ruime aandacht gaat naar het aanreiken van – vooral methodegebonden – strategieën die de zelfsturing bevorderen. Zo wil de school bij de leerlingen een ‘spellinggeweten’ ontwikkelen dat hen moet motiveren om ook buiten de spellingslessen correct te schrijven. Afspraken hierover op schoolniveau, alsook onder meer over leesbevordering en over het verbeteren van leerlingenwerk, bevorderen de continuïteit.
- Vrijwel alle leerlingen hebben op het einde van de lagere school de verwachte technische leesvaardigheid verworven. De kinderen krijgen diverse leesvormen aangereikt. Opmerkelijk zijn de vele en vaak originele initiatieven die het team neemt om het lezen te bevorderen.
- Tijdens de vorige GOK-cycli ontwikkelde het team een impliciete visie op taalvaardigheidsonderwijs die duidelijk tot uiting komt in de praktijk van de leraren. Uit

de bijgewoonde lessen blijkt dat de kinderen ruime kansen krijgen om leerinhouden van taal op gevarieerde en vaak op speelse wijze te verwerken. De school beschikt hiertoe over een veelheid aan materialen zoals onder meer taalspelletjes. Met een waaier van werk- en groeperingsvormen zorgen de leraren voor gevarieerde en realistische taalgebruikssituaties waarbij ook het communicatieve aspect van de taal voldoende aandacht krijgt.

- Een aantal leraren volgde reeds nascholing over het nieuwe leerplan van Nederlands. Dit leidde al tot nieuwe afspraken op schoolniveau inzake taalbeschouwing.
- De taalontwikkeling van de leerlingen wordt van nabij opgevolgd via occasionele observaties, methodegebonden toetsen, eigen spellingtoetsen en genormeerde toetsen uit het leerlingvolgsysteem. De analyse hiervan laat de leraren toe om in te spelen op ontwikkelingsverschillen tussen kinderen via differentiatie en remediëring. Voor de begeleiding van kinderen met een taalleerstoornis worden bijzondere maatregelen getroffen in samenspraak met de ouders.

4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

- Voor wereldoriëntatie maakt de school een ontwikkelingstraject door dat reeds enkele jaren loopt en om afronding vraagt. Zowel op klas- als op schoolniveau werd het aanbod getoetst aan de leerplandoelen. Hieruit bleek dat op schoolniveau vooral de domeinen 'mens en medemens' en 'mens en techniek' onvoldoende aandacht kregen. De leraren kregen ook de opdracht om de hiaten in hun persoonlijke aanbod weg te werken. Wegens het ontbreken van een duidelijk vooropgestelde deadline is dit nog niet overal gebeurd.
- Op schoolniveau werkt het team momenteel aan de bestaansdimensie 'mens en medemens'. In samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst werd in de nodige nascholing voorzien. De werking wordt aangestuurd vanuit een werkgroep 'relationele vaardigheden'. In eerste instantie werd reeds gewerkt aan speelplaatsafspraken, het oplossen van conflicten, beleefdheid en de aanpassing van het rapport. Volgend schooljaar wordt naar verluidt de bestaansdimensie 'mens en techniek' verder uitgediept.
- Voor het thematisch opgebouwde aanbod put het team uit diverse bronnen. In de meeste groepen gebruiken de leraren een onderwijsleerpakket als ruggengraat. Er zijn nog relevante verschillen in de wijze waarop de leraren met hun kinderen de werkelijkheid verkennen. Sommige leraren slagen erin om met brede thema's de realiteit vanuit diverse invalshoeken te benaderen, anderen houden het veeleer nog bij vrije domeinenge thema's met minder horizontale samenhang van leerinhouden. Vrijwel in alle klassen staat de verkeersopvoeding los van de rest van het wereldoriëntatieonderricht.
- Uit de geobserveerde lessen blijkt dat de leerlingen ruime kansen krijgen om op een actieve manier de hen omringende wereld te verkennen. De leraren hanteren daartoe werkvormen die coöperatief en zelfontdekkend leren mogelijk maken en tegelijkertijd ook bijdragen tot de ontwikkeling van strategische, sociale en communicatieve vaardigheden. Er wordt daarbij doorgaans voldoende uitgegaan van realistische contexten. De aandacht voor de maatschappelijke realiteit, de waardevolle acties in het kader van milieuzorg, de organisatie van leeruitstappen en het occasioneel uitnodigen van ervaringsdeskundigen bevorderen de realiteitswaarde van het onderwijs.
- Met de evaluatie van wereldoriëntatie hebben de meeste teamleden het nog moeilijk. De evaluatie, meestal met zelf ontworpen toetsen, focust nog te sterk op kennisreproductie en heeft minder aandacht voor doelen die betrekking hebben op vaardigheden en attitudes. Het doelgerichter maken van de evaluatie vormt nog een belangrijke uitdaging voor het team.

- Enkele teamleden volgden nascholing over de introductie van het nieuwe leerplan door de pedagogische begeleidingsdienst en speelden de bekomen informatie door naar de rest van het team.

4.5 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

- Inzake 'leren leren' kan de school verder bouwen op de krachtige impulsen die reeds in de kleuterschool worden gegeven. Naar aanleiding van de doorlichting gebeurde er een brede reflectie over 'leren leren'. De leraren maakten elk voor hun groep een oplijsting van activiteiten waarin deze leergebiedoverschrijdende eindtermen worden nagestreefd. Uit deze inventaris en ook uit de geobserveerde lessen blijkt dat in alle groepen – vaak onbewust en dikwijls geïntegreerd in de onderwijsleerpakketten – voldoende initiatieven worden genomen om de eindtermen van 'leren leren' na te streven. Het vormt echter nog een uitdaging voor het team om deze – vaak waardevolle – initiatieven sterker op elkaar af te stemmen en een doorgaande lijn te ontwikkelen.
- In alle groepen krijgen de leerlingen een algemeen stappenplan aangereikt om taken op systematische wijze uit te voeren en problemen op te lossen. Ook methodegebonden strategieën worden aangereikt, binnen de context voldoende geoefend en kunnen onder meer in het contractwerk verder toegepast worden.
- In alle groepen worden de leerlingen via de schoolagenda, het contractwerk, werkfiches, geheugensteuntjes, toets- en zoekwijzers ondersteund bij het plannen van hun taken en het leren van hun lessen. Ze leren ook hun eigen werk zelf te verbeteren. In de bovenbouw krijgt 'leren leren' een meer systematisch karakter aan de hand van een onderwijsleerpakket.
- Naarmate de kinderen over de verschillende groepen vorderen krijgen hogere strategische vaardigheden zoals het zelfstandig opzoeken van informatie in naslagwerken en op het internet meer en meer aandacht.
- De leraren maken gebruik van werk- en groeiperingsvormen die de kinderen toelaten om samen naar oplossingen te zoeken, hun oplossingen met elkaar te vergelijken en te verwoorden.
- Goede praktijk zit in het gradueel uitgewerkte (t)huiswerkbeleid dat met de ouders werd gecommuniceerd en waarin tal van aspecten van 'leren leren' herkenbaar zijn. Zo kunnen de leerlingen groeien op het vlak van onder meer werkhouding, memoriseren van kennis, studeren en plannen, inoefenen en verwerken van leerstof, zelfcontrole en zelfreflectie.
- Er worden weinig gerichte initiatieven genomen om de evolutie van de kinderen op het vlak van 'leren leren' in kaart te brengen en te evalueren. Vooral met het oog op de rapportering wordt over enkele aspecten van de leer- en werkhouding een appreciatie uitgesproken.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Sinds de vorige schooldoorlichting werden belangrijke stappen gezet om de zorgbrede werking van de school te optimaliseren. Daarbij investeerde het team sterk in deskundigheidsbevordering en liet het zich begeleiden door externe instanties zoals het CLB. Het vernieuwingsproces werd sterk aangestuurd vanuit de GOK-werking. De school communiceerde haar zorgbeleid met de ouders.
- Het team ontwikkelde een visie op zorg en werkte die verder uit in een zorgcontinuüm met vier niveaus waarbij het eerste niveau, de eerstelijnszorg door de groepsleraar, sterk wordt geaccentueerd. Vanuit hun zorgbreedtegevoeligheid en hun bekommernis om het algemeen welbevinden van de kinderen staan alle teamleden achter deze nieuwe visie en spannen zij zich in om deze concreet gestalte te geven in hun klaspraktijk. Ze worden daarbij ondersteund door klare afspraken die opgenomen zijn in het schoolwerkplan en door de zorgleraren en het CLB.
- In beide niveaus wordt de evolutie van alle kinderen via permanente observatie en evaluatie van nabij opgevolgd en tijdens middagoverleg tussen zorgleraar en groepsleraar geregeld besproken. De analyse van de observatie- en evaluatiegegevens leidt tot een veelheid aan zorgverbredende initiatieven in samenwerking met de additionele hulpverleners die zowel klasintern als klasextern de differentiatie en remediëring ondersteunen. Daarbij is er zowel aandacht voor kinderen die het moeilijk hebben als voor kinderen die al een stapje verder in hun ontwikkeling staan.
- In de kleuterafdeling komen structurele vormen van differentiatie en remediëring in de eerste plaats tot uiting in de werking van het gradueel uitgebouwde takenbord, dat sterk bijdraagt tot én de opvolging én de begeleiding van de individuele kleuter. Het zorgt voor een gericht aanbod van begeleide en zelfstandige interventies waarmee zowel differentiatie als remediëring worden beoogd. Materialen zoals stappenplannen, opdrachtkaarten, puzzels, ontdekdozen e.a. worden gedifferentieerd aangereikt en de dialoog met de kleuter wordt kwaliteitsvol gevoerd.
- Ook in de lagere afdeling spelen de leraren met een waaier van differentiatievormen bewust in op verschillen tussen kinderen. Enkele leraren kunnen nog groeien wat de kwaliteit van hun goed bedoeld zorgverbredend werken betreft, onder meer bij het

maken van kwaliteitsvolle foutenanalyses, de transparante registratie van hun zorgverbredende interventies en/of het efficiënt gebruik van zelfstandige werkvormen. Anderen zijn nog op zoek naar een goede organisatie om hun eerstelijnszorg op te kunnen nemen. Op dit vlak kunnen verschillen in aanpak en goede praktijkvoorbeelden die er ongetwijfeld zijn beleidsmatig sterker gecommuniceerd worden.

- De zorgleraren en de CLB-medewerker volgden nascholing over handelingsgericht werken en implementeren momenteel de nieuw verworven inzichten in de hele school. De effecten ervan zijn nu al waarneembaar in de school: er is meer gelijkgerichtheid in het overleg over kinderen met specifieke noden dat leidt tot een transparantere planning en uitvoering van de begeleiding. Het multidisciplinair overleg over deze kinderen groeit op het vlak van een scherpe probleemanalyse, het formuleren van een concrete zorgvraag en een duidelijke besluitvorming. Het opstellen van specifieke handelingsplannen voor kinderen met gedrags- en leerproblemen heeft ingang gevonden. De ouders worden daarbij sterk betrokken. Indien nodig worden kinderen doorverwezen naar externe hulpverleners waarmee de school de nodige contacten onderhoudt.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- Het ontwikkelen van een evaluatiebeleid vanuit een door het hele team gedragen visie op evaluatie is in deze school nog niet aan de orde geweest. Er worden beleidsmatig ook weinig impulsen gegeven om de eigen evaluatiepraktijk kritisch onder de loep te nemen.
- In de kleuterafdeling wordt de ontwikkeling van de kleuters vooral geëvalueerd aan de hand van een gradueel opgebouwd kindvolgsysteem dat reeds jaren in gebruik is. Inhoudelijk is het aan herziening toe, vermits het weinig afgestemd is op de doelen die in de planningsdocumenten worden vooropgesteld en niet alle leergebieden erin ten volle tot hun recht komen. Bijkomend peilt een genormeerde test in hoeverre een aantal leervoorwaarden bij de vijfjarigen zijn gerealiseerd. Observatie- en testgegevens worden vooral gebruikt op kindniveau in het kader van de zorg. Ze worden weinig gecommuniceerd op schoolniveau en teruggekoppeld naar het didactisch handelen van de leraren. Met de invoering van het takenbord raken observatie en evaluatie sterk in het onderwijsleerproces geïntegreerd.
- In de lagere afdeling varieert de doelgerichtheid van de evaluatie van leergebied tot leergebied. Voor wiskunde en de meeste domeinen van Nederlands gebeurt de evaluatie vooral aan de hand van methodegebonden toetsen, aangevuld met genormeerde toetsen uit het leerlingvolgsysteem. Ze staat sterk in relatie tot vooropgestelde leerinhouden en doelen. Dit geldt ook voor Frans waar zowel naar mondelinge als naar schriftelijke vaardigheden wordt gepeild en voor lichamelijke opvoeding waarbij zowel bewegingsvaardigheden als attitudes vooropgesteld worden.
- Het team van de lagere afdeling heeft het moeilijk om aspecten van het onderwijs te evalueren die moeilijk op papier te toetsen en cijfermatig weer te geven zijn. Dit geldt onder meer voor het domein Nederlands spreken, dat weinig doelgericht geëvalueerd wordt en voor het leergebied wereldoriëntatie dat – zoals reeds eerder in dit rapport vermeld – te eenzijdig focust op kennisreproductie en te weinig op vooropgestelde vaardigheden en attitudes. De eenmalige evaluatie van aspecten van muzische vorming staat – net zoals aspecten van de leergebiedoverschrijdende eindtermen – vooral in het teken van de rapportering en is weinig gericht op concreet vooropgestelde (leerplan)doelen of criteria op schoolniveau. Het vormt nog een uitdaging voor het team om de evaluatie sterker te richten op de doelen die vooropgesteld werden en om

andere evaluatievormen dan de schriftelijke toetsing in de evaluatiepraktijk te integreren.

- In beide niveaus worden observatie- en evaluatiegegevens zinvol aangewend in het kader van de zorg. Ze worden weinig op schoolniveau geanalyseerd en gecommuniceerd in het kader van de interne kwaliteitszorg. Er is weinig terugkoppeling naar het didactisch handelen van de leraren. Uitzondering hierop vormt het domein spelling in de lagere afdeling. Minder positieve toetsresultaten leidden er in het verleden tot actie, namelijk het ontwikkelen van een eigen leerlijn spelling.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- Beleidsmatig wordt duidelijk richting gegeven aan het werk, onder meer tijdens pedagogische studiedagen en teamvergaderingen. Werkgroepen ad hoc zorgen voor een breed draagvlak om het beleid te voeren en voor een sterke betrokkenheid van de teamleden bij het beleid.
- Er is een duidelijke innovatiestrategie die vertrekt vanuit visieontwikkeling en deskundigheidsbevordering. Het GOK-beleid draagt in belangrijke mate bij tot het kritisch en planmatig omgaan met vernieuwingen op basis van degelijk formeel overleg. Prioriteiten buiten de GOK-werking missen soms een dergelijke beleidsplanmatige aanpak met een voor iedereen transparant stappenplan, gekoppeld aan een haalbaar tijdpad.
- Opvolging en ondersteuning op klasniveau krijgen bij het implementatieproces weinig gewicht toebedeeld. Het zijn evenwel belangrijke vormen van gerichte druk om nieuwe zaken gelijkgericht tot op de klasvloer gerealiseerd te krijgen.
- Structureel intern overleg bevordert de goede organisatie en samenwerking in de duobaanklassen en de geïntegreerde hulpverlening aan kinderen met zorgen. De interne dialoog wordt vooralsnog weinig aangewend om te leren van elkaar door verschillen in aanpak en goede praktijkvoorbeelden bespreekbaar te stellen.
- In het kader van de interne kwaliteitszorg verzamelt de school resultaten van oud-leerlingen in het vervolgonderwijs en peilt de school geregeld over meerdere aspecten van de schoolwerking naar de tevredenheid van de ouders. Het behoort nog niet tot de schoolcultuur om leerlingenresultaten op schoolniveau systematisch te analyseren en te interpreteren en om hieruit besluiten te trekken voor de verdere schoolwerking.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het rijke en gevarieerde aanbod in de kleuterafdeling dat ruime impulsen biedt om de leerplandoelen voor Nederlands en wereldoriëntatie intentioneel na te streven via een degelijk geïmplementeerd ontwikkelingsplan.
- Het evenwichtig opgebouwd en samenhangend taalaanbod in de lagere afdeling dat duidelijk rendeert.
- De kansen die de kinderen in beide niveaus krijgen om actief en coöperatief te leren in realistische situaties.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De zorgbreedtegevoeligheid waarmee het team, vanuit een samen gedragen visie op zorg, via een waaier van differentiatievormen inspeelt op ontwikkelingsverschillen tussen kinderen.
- De groeiende systematiek en doordachtheid in de hulpverlening aan kinderen met specifieke noden.

Wat betreft het algemeen beleid

- De koppeling van visieontwikkeling en deskundigheidsbevordering aan de introductie van onderwijsinnovaties vanuit een samen gedragen beleid.
- De wijze waarop de ouders bij de hele schoolwerking worden betrokken.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De bewaking van het aanbod in relatie tot de doelen in de kleuterafdeling.
- Het ontwikkelingstraject in verband met wereldoriëntatie in de lagere afdeling verder afwerken met oog voor een evenwichtig opgebouwd en samenhangend aanbod en voor een doelgerichte evaluatie.
- De vele initiatieven inzake 'leren leren' in de lagere afdeling sterker op elkaar afstemmen zodat de leerlingen gestaag naar de desbetreffende eindtermen toe kunnen groeien.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het ontwikkelen van een door iedereen gedragen visie op evaluatie met de hele school en voor meerdere aspecten van het onderwijs de evaluatie sterker afstemmen op de doelen die vooropgesteld worden.
- De zelfstandige werkvormen in de lagere afdeling efficiënter aanwenden in relatie tot de zorg.

Wat betreft het algemeen beleid

- Meer gerichte druk uitoefenen door innovatieprocessen sterker op te volgen en te ondersteunen op klasniveau en door zowel verschillen in aanpak als goede praktijkvoorbeelden bespreekbaar te stellen op schoolniveau.
- Het systematisch aanwenden van directe onderwijsopbrengsten bij de interne kwaliteitszorg.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- nihil

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Xavier Witvrouwen

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: